

**КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА;
СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ**

УДК 343.133:343.155(477)
DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2021.2.2.14>

МАКСИМЕНКО А. С.

**ОСОБЛИВОСТІ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ
ЩОДО ОКРЕМОЇ КАТЕГОРІЇ ОСІБ**

FEATURES OF SUSPICIOUS REPORT SEPARATE CATEGORY OF PERSONS

У статті теоретично обґрунтовано на основі узагальнення практики необхідності концептуалізації нормативної моделі повідомлення про підозру окремим категоріям осіб, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. Встановлено, що нормативне регулювання повідомлення про підозру в кримінальних провадженнях щодо окремої категорії осіб вирішене лише стосовно народного депутата України та суддів. У частині, що стосується меж процесуального імунітету, норми гл. 37 Кримінального процесуального кодексу України носять бланкетний характер, від так, здійснюючи процесуальні дії та приймаючи передбачені законом рішення, суд, прокурор, слідчий мають враховувати не лише передбачені КПК України особливості провадження щодо окремих категорій осіб, але і положення нормативно-правових актів, що розкривають їх правовий статус, обсяг повноважень та межі дії процесуального імунітету. Наголошено, що клопотання про дозвіл на затримання, обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою чи домашнього арешту, обшук, порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції, а також про застосування інших заходів, у тому числі негласних слідчих (розшукових) дій, що відповідно до закону обмежують права і свободи народного депутата України, розгляд яких віднесено до повноважень слідчого судді, мають бути погоджені Генеральним прокурором (особою, що виконує обов'язки Генерального прокурора). З'ясовано, що не менш важливим та не позбавленим суттєвих вад, виявився механізм реалізації виконання обов'язків, покладених на підозрюваних у випадку застосування до них окремих заходів забезпечення кримінального провадження (здійснення приводу, накладення грошового стягнення) під час досудового розслідування кримінальних проступків, оскільки, законодавець не передбачив повноваження для ініціаторів (дізнавачів) їх проведення, що призводить до визнання недопустимими доказів та перешкоджає ефективному виконанню завдань кримінального провадження. Зазначено, що процесуальні обов'язки до осіб, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення не можуть застосовуватися окремо від неізоляційного запобіжного заходу (особистого зобов'язання, особистої поруки чи застави), оскільки саме дотримання таких обов'язків є сутнісним компонентом нормативного змісту відповідного запобіжного заходу.

Ключові слова: підозрюваний, повідомлення про підозру, кримінальний процес, кримінальне провадження, досудове розслідування.

The article is theoretically substantiated on the basis of generalization of the practice of the need to conceptualize the normative model of notification of suspicion of certain categories of persons in respect of whom a special procedure of criminal proceedings. It is established that the normative regulation of the notification on suspicion of criminal proceedings against a certain category of persons has been resolved only in respect of the People's Deputy of Ukraine and judges. In the part concerning the limits of procedural immunity, the norms of ch. 37 of the Criminal Procedure Code of Ukraine are blanket in nature, so, carrying out procedural actions and making statutory decisions, the court, prosecutor, investigator must take into account not only the CPC of Ukraine features of proceedings against certain categories of persons, but also the provisions of regulations their legal status, scope of authority and limits of procedural immunity. It was emphasized that the request for permission to detain, choose a measure of restraint in the form of detention or house arrest, search, violation of the secrecy of correspondence, telephone conversations, telegraph and other correspondence, as well as other measures, including covert investigative (investigative) actions that restrict the rights and freedoms of the People's Deputy of Ukraine in accordance with the law, the consideration of which is attributed to the powers of the investigating judge, must be approved by the Prosecutor General (acting person of the Prosecutor General). It was found that no less important and not without significant defects, was the mechanism of implementation of duties imposed on suspects in case of application of certain measures to ensure criminal proceedings (pretext, imposition of fines) during the pre-trial investigation of criminal offenses, as, the legislator did not provide powers for the initiators (investigators) to conduct them, which leads to the recognition of inadmissible evidence and hinders the effective implementation of the tasks of criminal proceedings. It is noted that procedural obligations to persons subject to a special criminal procedure, who are suspected of committing a criminal offense can not be applied separately from non-isolation precautionary measures (personal obligation, personal guarantee or pledge), because it is compliance with such obligations. languages is an essential component of the normative content of the relevant precautionary measure.

Key words: *suspect, report on suspicion, criminal proceedings, criminal proceedings, pre-trial investigation.*

Вступ. У сучасному світі практично всі конституції демократичних країн встановлюють рівність перед законом для громадян, що проживають на їхніх територіях. Насамперед, указаний чинник знаходить своє відображення у нормах ключових міжнародно-правових актів, зокрема, у ст. 7 Загальної декларації прав людини та в ст. 26 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права [1]. Підтримуючи загальносвітові тенденції, вітчизняний законодавець закріпив принцип рівності всіх перед законом у ст. 24 Конституції України [2], положення якої згодом трансформувалися в засаду рівності перед законом і судом, передбачену ст. 10 КПК України [3].

Разом з тим існує певна категорія громадян діяльність яких спрямована на забезпечення належного функціонування основних державних інститутів, підтримання сталості суспільних відносин у цілому. З метою створення дієвого механізму безперешкодного та ефективного здійснення ними своїх функцій на законодавчому рівні передбачені додаткові гарантії їх діяльності.

Виклад основного матеріалу. Відповідний правовий режим не є особистим привілеєм, має публічно-правовий характер, що покликаний встановити перепони незаконному втручання у виконання професійних обов'язків вказаних суб'єктів [4, с. 662].

У цьому контексті варто погодитись з О. В. Капліною, яка констатує, що, закріплюючи гарантії для досліджуваної категорії осіб, законодавець був переконаний, що встановлює норму-виняток, застосування якої буде затребуване вкрай рідко, бо саме вони мають бути опорою суспільства, їм ми довіряємо не лише свою долю, а й долю держави, вони не можуть вчиняти дії *contra jus et fas* (проти закону та справедливості). Якщо ж таке сталось, то закон мусить передбачити щодо них додаткові гарантії, які є засобом захисту від необґрунтованого притягнення до кримінальної відповідальності, політичних репресій та примусового усунення від виконання професійних та посадових обов'язків [5, с. 75–76].

Так, положення ст. 480 КПК України виокремлюють вичерпний перелік осіб щодо яких здійснюється досліджуваний вид кримінального провадження [3].

У частині, що стосується меж процесуального імунітету, норми гл. 37 КПК України носять банкетний характер. Це означає, що, здійснюючи процесуальні дії та приймаючи передбачені законом рішення, прокурор, слідчий, слідчий суддя, суд мають враховувати не лише передбачені КПК України особливості провадження щодо окремих категорій осіб, але й положення нормативно-правових актів, що розкривають їх правовий статус, обсяг повноважень та межі дії процесуального імунітету в тому вигляді, як вони закріплені в галузевому законодавстві. З вказаного слідує, що процесуальні імунітети «приховані» у текстах різних законодавчих актів. Як результат, правозастосовні органи, що звикли здійснювати кримінальне провадження виключно або переважно на підставі КПК України, можуть порушити окремі гарантії, якими володіє особа з особливим статусом, навіть не припускаючи можливість їх існування.

За слушним твердженням Л. М. Лобойка, при вирішенні питання про застосування особливого порядку кримінального провадження щодо суб'єктів, віднесених законодавцем до окремої категорії осіб, необхідно чітко встановити, чи перебуває особа, відносно якої здійснюється провадження, на певний час у правовому статусі, що надає їй можливість користуватися «особливим» режимом провадження [6, с. 340].

Водночас, однією з тенденцій, що простежується останнім часом у формуванні нормативної бази гл. 37 КПК України, є поступове скорочення законодавцем передбачених в ній процесуальних обмежень для досліджуваної категорії осіб. Зокрема, це Закон України від 10 вересня 2019 р. № 39-ІХ «Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпичмент)», згідно з яким парламент може розпочати окреслену процедуру у разі вчинення президентом державної зради або іншого злочину [7] та Закон України від 3 вересня 2019 р. «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України)», який передбачає зняття депутатської недоторканності з 1 січня 2020 р. [8].

Так, народні депутати за новими конституційними змінами не будуть нести відповідальності за результати голосування або висловлювання у парламенті та його органах, за винятком відповідальності за образу чи наклеп. Отже, мова йде виключно про їх загальну кримінальну відповідальність [8].

У більшості випадків практичні працівники вважають за доцільне як скоротити перелік окремої категорії осіб, передбачених у гл. 37 КПК України, так і спростити процедуру здійснення щодо них кримінального провадження. Власне кажучи, частково так і відбулось, оскільки після зазначених законодавчих змін, суттєво змінився порядок кримінального провадження щодо народного депутата, у тому числі, в частині повідомлення про підозру, зокрема:

- відомості, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення народним депутатом України, вносяться до ЄРДР Генеральним прокурором (особою, що виконує обов'язки Генерального прокурора) у порядку, встановленому КПК України;

- клопотання про дозвіл на затримання, обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою чи домашнього арешту, обшук, порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції, а також про застосування інших заходів, у тому числі негласних слідчих (розшукових) дій, що відповідно до закону обмежують права і свободи народного депутата України, розгляд яких віднесено до повноважень слідчого судді, мають бути погоджені Генеральним прокурором (особою, що виконує обов'язки Генерального прокурора).

Розгляд таких клопотань, крім застосування негласних слідчих (розшукових) дій, здійснюється слідчим суддею, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, – слідчим суддею Вищого антикорупційного суду. Такі клопотання розглядаються за обов'язкової участі народного депутата України. Слідчий суддя зобов'язаний завчасно повідомити народного депутата України про розгляд зазначеного клопотання, крім клопотання про застосування негласних слідчих (розшукових) дій або обшуку. Якщо народний депутат України без поважної причини не прибув на судові засідання або не повідомив про причини своєї відсутності, таке клопотання може розглядатися без участі народного депутата України [3].

- без дозволу слідчого судді, винесеного на підставі клопотання, погодженого Генеральним прокурором (особою, що виконує обов'язки Генерального прокурора), дозволяється затримання народного депутата України лише у разі, якщо останнього застали під час вчинення або безпосередньо після вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, пов'язаного із застосуванням насильства, або такого, що спричинив загибель людини;

- письмове повідомлення про підозру народному депутату України здійснюється Генеральним прокурором (виконувачем обов'язків Генерального прокурора) або заступником Генерального прокурора (виконувачем обов'язків заступника Генерального прокурора).

рального прокурора – керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (п. 2 ч. 1 ст. 481 КПК України) [9, с. 123];

– орган або посадові особи, які затримали народного депутата України, повідомили йому про підозру або застосували до нього запобіжний захід, або здійснили інші слідчі дії (крім обшуку та негласних слідчих (розшукових) дій), зобов'язані негайно, але не пізніше 24 години з моменту вчинення таких дій, повідомити про це Голову Верховної Ради України;

– орган або посадові особи, які затримали Голову Верховної Ради України, повідомили йому про підозру або застосували до нього запобіжний захід, або здійснили інші слідчі дії (крім обшуку та негласних слідчих (розшукових) дій), зобов'язані негайно, але не пізніше 24 години з моменту вчинення таких дій, повідомити про це Першого заступника Голови Верховної Ради України [3].

Дещо інші особливості кримінального провадження щодо судді, судді Конституційного Суду України, судді Вищого антикорупційного суду, а також присяжного на час виконання ним обов'язків у суді, Голови, заступника Голови, члена Вищої ради правосуддя, Голови, заступника Голови, члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Законом України від 14 жовтня 2014 р. «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки», з урахуванням висновків Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанська комісія), передбачалося ухвалити закони про внесення змін до Конституції та законів України, спрямованих на реформування судоустрою та статусу суддів на основі європейських стандартів, передбачивши, зокрема, зменшення обсягу суддівського імунітету та надання судді лише функціонального імунітету (імунітету від звинувачення за дії, вчинені у процесі виконання суддівських функцій) [10].

У контексті викладеного варто погодитися з думкою дослідників, які цілком слушно звертають увагу на те, що незалежність суддів легітимна лише в процесі здійснення ними процесуальної діяльності. Поняття «незалежність» з огляду на окреслення складових статусу суддів законодавець використовує лише під час характеристики їхніх повноважень в процесі здійснення судочинства, тобто коли йдеться про процесуальний аспект суддівської діяльності. Поза межами суду, судового розгляду справи принцип незалежності судді не діє [11, с. 229; 12, с. 70]. Тому, на наше переконання, позиція законодавця з цього питання є не зовсім послідовною, оскільки не враховані аспекти щодо вчинення суддями злочинів іншого ступеня тяжкості, передбачених положеннями ст. 12 КК України.

– суддя, затриманий за підозрою у вчиненні діяння, за яке встановлена кримінальна відповідальність, повинен бути негайно звільнений після з'ясування його особи, за винятком: 1) якщо Вищою радою правосуддя надано згоду на затримання судді у зв'язку з таким діянням; 2) затримання судді під час або відразу ж після вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, якщо таке затримання є необхідним для попередження вчинення злочину, відвернення чи попередження наслідків злочину або забезпечення збереження доказів цього злочину. Суддя має бути негайно звільнений, якщо мета такого затримання (попередження вчинення злочину, відвернення чи попередження наслідків злочину або забезпечення збереження доказів цього злочину) досягнута.

– рішення про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності ухвалюється Вищою радою правосуддя на підставі вмотивованого клопотання Генерального прокурора або його заступника в порядку, встановленому законом (ст. 155-1 КПК України).

– письмове повідомлення про підозру судді, судді Конституційного Суду України, присяжному на час виконання ним обов'язків у суді, Голові, заступнику Голови, члену Вищої ради правосуддя, Голові, заступнику Голови, члену Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, здійснюється Генеральним прокурором або його заступником, а судді Вищого антикорупційного суду – Генеральним прокурором (виконувачем обов'язків Генерального прокурора).

Дане положення конкретизується в ч. 4 ст. 49 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р., де закріплено, що судді може бути повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення лише Генеральним прокурором або його заступником [13].

Генеральний прокурор або його заступник не вправі давати доручення про здійснення письмового повідомлення про підозру судді іншим службовим особам. Це виняткове повноваження Генерального прокурора або його заступника. Повідомлення про підозру судді має підписати і вручити саме Генеральний прокурор України або його заступник. Вручення повідомлення про підозру іншим прокурором є врученням його неналежною (неуповноваженою) особою і не має своїм наслідком залучення судді до участі у кримінальному провадженні як підозрюваного» [14];

– кримінальне провадження щодо обвинувачення судді у вчиненні кримінального правопорушення не може здійснюватися тим судом, у якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді. Якщо згідно з ч. 1 ст. 32 КПК України кримінальне провадження стосовно судді має здійснюватися тим судом, у якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді, кримінальне провадження здійснює суд, найбільш територіально наближений до суду, в якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді, іншої адміністративно-територіальної одиниці (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва чи Севастополя) [3].

За слушним визначенням С. С. Аскерова, вказані особливості кримінального провадження щодо професійного судді отримали назву «суддівський імунітет», який є синонімом поняття недоторканності суддів [15, с. 12–13]. Звернемо увагу, що окремі прояви цього інституту згадуються вже в римському праві, де під ним розумілося звільнення від сплати будь-яких податків і несення зобов'язань, які надавалися в якості спеціальної привілеї окремо обраній особі, соціальній групі або цілій громаді Сенатом або імператором Римської імперії [16, с. 146]. Відтак, варто зазначити, що поняття «правовий імунітет» загалом характерне для вітчизняної правової теорії, а також активно використовується в різних галузях права, а не лише в доктрині кримінального процесу.

Положення глави 37 КПК України серед процесуальних особливостей провадження щодо окремої категорії осіб безпосередньо не передбачають термін «імунітет». Однак, виходячи з рішення Конституційного Суду України від 1 грудня 2004 р. № 19-рп/2004 про офіційне тлумачення положень частин 1, 2 ст. 126 Конституції України та ч. 2 ст. 13 Закону України «Про статус суддів», у нас з'являється можливість встановити його зв'язок з даними кримінальними процесуальними нормами [17], оскільки, у цьому рішенні зустрічаються такі терміни, як «імунітет» та «недоторканність». У цьому контексті слід погодитись з позицією Кримчука С. Г., на переконання якого, використовуючи у своїх офіційних рішеннях ці терміни, Конституційний Суд України тим самим фактично визнає наявність у чинному законодавстві правового імунітету, який у даному випадку є не особистим привілеєм судді, а одним з елементів його статусу, що має публічно-правове призначення – забезпечити здійснення правосуддя неупередженим, безстороннім і справедливим судом [18].

У контексті розгляду цього питання також доречно звернути увагу на Голову або інших членів Рахункової палати. На сьогодні щодо них у ст. 481 КПК України передбачені лише особливості вручення їм письмового повідомлення про підозру, які здійснюються як і в попередньому випадку Генеральним прокурором (виконувачем обов'язків Генерального прокурора) або заступником Генерального прокурора – керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Для вирішення цього завдання здійснимо аналіз окремих нормативних актів. Так, у ст. 20 Закону України від 2 липня 2015 р. «Про Рахункову палату» йде мова лише про те, що вказані посадовці призначаються та звільняються з посад Верховною Радою України. Зокрема, однією з причин звільнення є набрання стосовно них законної сили обвинувальним вироком суду [19]. Своєю чергою, в положеннях ст. 37 Закону України від 11 липня 1996 р. «Про Рахункову палату» передбачалося, що Голова Рахункової палати, Перший заступник і заступник Голови, головні контролери та Секретар Рахункової палати не можуть бути затримані, притягнуті до кримінальної відповідальності без згоди Верховної Ради України.

Ще одним із учасників кримінального провадження є адвокат, який здійснює захист прав та законних інтересів осіб, шляхом надання їм кваліфікованої юридичної допомоги. Положення п. 7 ч. 1 ст. 480 КПК України відносять його до окремої категорії щодо, якої здійснюється спеціальний порядок кримінального провадження. Вказані особливості С. С. Аскеров цілком слушно розцінює як «кримінальний імунітет» від переслідувань за сумлінного виконання ним професійних обов'язків у суді або іншому адміністративному чи юридичному органі [20, с. 231].

Враховуючи особливий статус адвокатів та їх значення в системі правосуддя, ЄСПЛ в рішенні у справі від 13 листопада 2003 р. «Елчі та інші проти Туреччини» (Elçi and Others v. Turkey) (заяви № 23145/93 і 25091/94) наголошує на тому, що свобода адвокатів на виконання своїх професійних обов'язків без зайвих перешкод є суттєвим чинником демократичного суспільства та необхідною передумовою для належного виконання положень Конвенції, зокрема гарантій справедливого судочинства та права на особисту безпеку. З цієї причини переслідування та залякування представників юридичної професії торкається серцевини конвенційної системи. У зв'язку з чим такі переслідування в будь-якому вигляді мають піддаватися особливо суворому контролю Судом [21].

На жаль, порядок провадження процесуальних дій стосовно адвокатів порушується у зв'язку з нечіткою регламентацією даних аспектів у чинному законодавстві. Здебільшого це

стосується певних особливостей проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщень, де він безпосередньо здійснює свою діяльність, тимчасового доступу до його речей і документів, а також повідомлення про їх проведення Ради адвокатів регіону [22, с. 43–44]. Особливе місце з-поміж означених аспектів займають питання щодо процедури притягнення адвокатів до кримінальної відповідальності.

Так, відповідно до п. 13 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» повідомлення адвокату про підозру у вчиненні кримінального правопорушення може бути здійснене виключно Генеральним прокурором України, його заступником, прокурором Автономної Республіки Крим, області, м. Києва та м. Севастополя [23]. Втім, положення п. 1 ч. 1 ст. 481 КПК України передбачають, що зазначені дії виконує Генеральний прокурор, його заступник або керівник обласної прокуратури у межах його повноважень. Вказана розбіжність викликана прийняттям Закону України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 р., положення якого не знайшли свого відображення у Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 р. [23]. Між іншим, у проєкті Закону України від 6 вересня 2018 р. «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» з досліджуваного питання законодавцем передбачалося звуження гарантій, сутність яких зводилась до того, що адвокату «підозра вручається Генеральним прокурором (виконувачем обов'язків Генерального прокурора), його заступником, керівником регіональної прокуратури в межах його повноважень або за їх дорученням слідчим, прокурором у порядку, визначеному частинами першою та другою статті 278 цього Кодексу» [24]. Згодом, а саме 23 вересня 2017 р. Рада адвокатів України своїм рішенням № 222 затвердила роз'яснення положення п. 13 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» в частині підписання, повідомлення та/або вручення повідомлення про підозру адвокату як спеціально визначеному суб'єкту кримінального провадження, згідно з яким «термін «виключно», який вживається в п. 13 ч. 1 ст. 23 Закону, свідчить про відсутність процесуальних повноважень у прокурора на надання доручень, передбачених ст. ст. 36, 40 КПК України» [25].

Таким чином, основною умовою здійснення повідомлення про підозру особі щодо якої передбачений особливий порядок кримінального провадження є наявність достатніх доказів у вчиненні нею кримінального правопорушення. Процесуальне становище підозрюваного – народного депутата України, судді, суддів Конституційного Суду України, суддів Вищого антикорупційного суду, а також присяжного на час виконання ним обов'язків у суді, Голови, заступника Голови, члена Вищої ради правосуддя, Голови, заступника Голови, члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, кандидата у Президенти України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Голови, іншого члена Рахункової палати, депутата місцевої ради, адвоката, Генерального прокурора, його заступника, прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, Директора та працівників Національного антикорупційного бюро України, Голови Національного агентства з питань запобігання корупції, його заступника необхідно розглядати відповідно до таких умов: а) положення нормативно-правових актів, що розкривають їх правовий статус, обсяг повноважень та межі дії процесуального імунітету; б) статус підозрюваного у кримінальному провадженні виникає з моменту повідомлення про підозру відповідно до ст. 481 КПК України; в) письмова форма повідомлення з одночасним врученням пам'ятки про його процесуальні права та обов'язки одночасно в день його складання; г) забезпечення прав підозрюваного стороною обвинувачення та захисником під час досудового розслідування; ґ) можливість імперативного (примусового) забезпечення виконання підозрюваним покладених на нього обов'язків у кримінальному провадженні

Список використаних джерел:

1. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права: Міжнародний документ ООН від 16 груд. 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043
2. Конституція України: Закон від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
4. Кримінальний процес : підручник / Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туман та ін. ; за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. Х. : Пр; 2013. 824 с.
5. Капліна О. В. Повідомлення про підозру: протистояння правових позицій сторін обвинувачення та захисту. *Право України*. 2017. № 12. С. 74–81.
6. Лобойко Л. М. Кримінальний процес: підручник. К. : Істина, 2014. 432 с.

7. Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпічмент): Закон України від 10 верес. 2019 р. № 39-ІХ. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39-ix>.

8. Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України): Закон України від 03 верес. 2019 р. № 27-ІХ. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/27-20/print>

9. Танривердієв Х. М. Досудове розслідування у кримінальних провадженнях щодо народних депутатів України: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2020. 229 с.

10. Засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки: затв. Законом України від 14 жовт. 2014 р. № 1699-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1699-18#Text>

11. Шульгач Н. М. Поняття та сутність принципу незалежності судді. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2011. Вип. 6. С. 227–230. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nzlubp_2011_6_53.pdf

12. Рачинський А. П., Огілько А. В. Незалежність суддів як передумова функціонування самостійної й авторитетної судової влади, що відповідає європейській системі цінностей та стандартів захисту прав людини. *Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України*. Сер. Держ. упр. 2016. № 1. С. 66–74.

13. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 черв. 2016 р. № 1402-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

14. Окрема думка суддів Великої Палати Верховного Суду щодо Постанови від 8 листоп. 2018 р., справа № 800/536/17 / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78426375>

15. Аскеров С. С. Принцип незалежності і недоторканності суддів у кримінальному процесу України та Азербайджану: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12. 00.09. Київ, 2008. 20 с.

16. Бартошек М. Римское право: понятие, термины, определения: пер. с чешск. М.: Юрид. лит., 1989. 488 с.

17. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України про офіційне тлумачення положень частин першої, другої статті 126 Конституції України та частини другої статті 13 Закону України «Про статус суддів» (справа про незалежність суддів як складову їхнього статусу) від 1 груд. 2004 р. № 19-рп/2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v019p71004?find=1&text=%B3%EC%F3%ED%B3%F2%E5%F2#w11>

18. Кримчук С. Г. До питання повідомлення про підозру окремій категорії осіб. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Випуск 6. С. 150–155.

19. Про Рахункову палату: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 576-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>

20. Аскеров С. Особливий порядок кримінального провадження щодо адвоката. *Jurnalul juridic național: teorie și practică* (Национальный юридический журнал: теория и практика). 2014. № 6. С. 230–233.

21. Справа «Елчі та інші проти Туреччини»: Рішення Європейського суду з прав людини від 13 листоп. 2003 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SO0883.html.

22. Скрябин А. Н. Особенности проведения следственных действий и мер обеспечения уголовного производства в отношении адвоката по законодательству Украины. *Евразийская адвокатура*. 2015. № 1 (14). С. 41–46.

23. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 лип. 2012 р. № 5076-VI. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.

24. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Проект Закон України від 6 верес. 2018 р. № 0055. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64557

25. Рішення Ради адвокатів України про затвердження роз'яснення пункту 13 частини першої статті 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 23 верес. 2017 р. № 222. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2017-09-23-r-shennya-rau-222_59d4f61c29010.pdf.